

ไปดูโรงเรียนดีที่ปักกิ่ง

นำเสนอเมื่อ : 23 ม.ค. 2552

ไปดูตรงเรียนดีที่ปักกิ่ง

การปฏิรูปการเรียนรู เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดของการปฏิรูปการศึกษา และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ด้วย เป็นภารกิจที่ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงเกิดเป็นโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เช่น โรงเรียนในฝัน หรือโรงเรียนดีใกล้บ้าน ที่บ้านเรานำมาใช้นานหลายปี ก่อนหน้านั้นก็เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะเราขาดแคลนโรงเรียนที่จะบ่มเพาะความเป็นมนุษย์ แก่ประชาชน ขาดบุคลากรที่จะสั่งสอนเด็ก ๆ โดยเฉพาะในชนบท แล้วขยายมาเรียนฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

วันที่เรามาถึง ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นวันเริ่มฤดูหนาวของปักกิ่งเพียงไม่กี่ชั่วโมง (กลางวันยาวนานกว่ากลางวัน) เพราะสัมผัสได้ตอนที่เรายูบนเครื่องบิน เครื่องกำลังจะลง(ขณะที่ทุกคนเกือบจะไม่หายใจ) พระอาทิตย์ก็ลับขอบฟ้าแล้ว หลังจากใช้เวลาบนเครื่องบินของสายการบินอีอีปต์แอร์เกือบ ๕ ชั่วโมง ออกมาสัมผัสอากาศที่เย็นจัด นอกสนามบิน Capital Airport (ลบ ๒ องศาเซลเซียส) อาคารต้อนรับผู้โดยสารที่ยิ่งใหญ่ของจีน เราต้องขึ้นรถไฟฟ้า ออกมารับกระเป๋าอีกสถานีหนึ่งรวม ๓ กิโลเมตร แล้วต้องนั่งรถบัสเข้าไปปักกิ่งอีกกว่า ๓๐ นาที บนรถเราไม่รู้สึกว่าหนาว เพราะมีเครื่อง Heater แต่ข้างนอกต้นไม้ที่เรามองเห็นยืนรับสภาพความแห้งแล้งโดยปราศจากใบคงเหลือเพียงกิ่งก้าน หรือนี้อาจเป็นที่มาของปัก...กิ่ง

รุ่งเช้าอากาศที่หน้าโรงแรม Best Western Premier Beijing Hotel
หนาวเย็นจนไม่อยากไปไหน อยากนอนกอดผ้าห่มในห้องมากกว่า
แต่ด้วยความเสียดายโอกาสที่ มาดูงานแล้วต้องไปดูให้ เห็นกับตา
ให้สมกับที่จ่ายค่าเครื่องบินมาไกล หลายพันกิโลเมตร

โรงเรียน Chuiyangliu (ฉวยหยังเหลี่ยว)
ที่ คณะเราได้ไปศึกษาดูงานเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ นั้น
เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ไม่มากตั้งอยู่ในกรุงปักกิ่ง มีนักเรียนพันกว่าคน
วันที่ไปดูอากาศหนาวมาก ทามกลางความหนาวเย็นของอากาศ
เพราะอุณหภูมิภายในรถ ๗ องศาเซลเซียส แต่อุณหภูมิภายนอกติดลบ ๒-๕
องศาเซลเซียส หมออุกลงจัดรูปของคณะเรา
ต้องจอดไวปากซอยแล้วเดินเข้าไปในโรงเรียนได้ สองข้างทางชาวปักกิ่ง
เริ่มหาพลาสติกมาห่อหุ้มต้นไม้กันแล้ว เพื่อป้องกันหิมะที่จะมาทำลายต้นไม้

ถ้าไม่มีคนพาไปอาจคิดว่าไม่ใช่โรงเรียน
เพราะโรงเรียนที่บ้านเราจะมีสัญลักษณ์ คือ เสียงมากอน
หรือไม่ก็มีเด็กออกมาวิ่งเล่นที่สนาม หรือระเบียบอาคาร
หรือมีครูออกมาต้อนรับแถวสลอนรอต้อนรับ
หรือไม่ก็มีกาแฟมาเสิร์ฟคณะไปดูงาน
หรือมีรถมอเตอร์ไซด์ของนักเรียนมาจอดข้างอาคาร
แต่ที่นี่ตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา อาคารเรียนเขาสร้างโดยที่ไม่ต้องมีระเบียบ
(เพราะอากาศหนาว คงไม่มีใครอยากออกมาข้างนอกกันหรอก)
เด็กเรียนรู้อยู่ในห้องทำกิจกรรมกับคุณครู เด็กชายเหล่าหู่ซึ่ง
กับเพื่อนสนุกมากที่มีชาวต่างชาติไปดูเขาเรียน ดูเขาไม่กลัวแขกกันสักเท่าไร
ที่พวกเราไปกอดหรือไปขอถ่ายรูปกับเขา

ห้องเรียนที่จัดให้เด็ก สมกับที่เขาต้องการปฏิรูปการศึกษาจริง ๆ
สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน สื่อที่ครูสอนเด็กเขาจัดมาสนับสนุนครู เช่น
ชุดคอมพิวเตอร์จอยักษ์ กระดานไวไฟจริง ๆ ครูที่มาดูแลเด็ก
เขาจัดมาสนับสนุน ขณะที่เขามาต้อนรับก็ทำแบบเป็นกันเอง บรรยายสรุป
ฉายวีดิทัศน์ ซึ่งเขาทำได้ดีทีเดียว ห้องประชุมตกแต่งสวยงาม
ห้องแสดงผลงานของครูที่ผ่านการประกวดสื่อ ผลงานนักเรียน
ถูกจัดไว้เป็นสัดส่วน

จุดเน้นที่โรงเรียนทำคือ พัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง
ถ้าเป็นภาษาบ้านเราคงจะเรียกว่า

“การจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ด้วยการให้สิ่งที่จะเรียนรู้ไปศึกษาก่อน
แล้วนำมาพบครูในสิ่งที่เรียนรู้และมีปัญหา เน้นการปฏิบัติงานด้วยตนเอง
หากมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับเด็กจะได้รับการชมเชย
ที่ขาดไม่ได้คือการจดบันทึกของเด็ก และกิจกรรมที่เขาเน้นอีกประการคือ ๓
อย่างใน ๑๐ นาที คือ อ่านหนังสือ ออกกำลังกาย และพูดคุยกับพ่อแม่ วันละ
๑๐ นาที หรือมากกว่านั้นยิ่งดี เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้
มีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว

วิชาที่เปิดสอนก็มีวิชาบังคับโดยรัฐคล้ายกับบ้านเรา
มีวิชาท้องถิ่นหรือวิชาที่โรงเรียนจัดหาเองก็มี การเรียนการสอนที่ครูใช้ เช่น
การนำนิทานเป็นสื่อการสอน เป็นต้น

สนามกีฬาที่ไม่ได้เน้นหนักด้านขนาด แต่ปรับตามสภาพพื้นที่ที่มีอยู่
แต่ผ่านระบบการบริหารจัดการด้วยการปูพื้นพลาสติก จัดทำลู่วิ่งให้เด็กได้วิ่งเล่น
ประดับด้วยดอกลำโพงที่พรวนจะทำงานเมื่อต้องการ
มีเพื่อนในกลุ่มถามเหมือนกันว่า บ้านเขามีเป๊ยะเจ๊ยะเหมือนบ้านเราหรือเปล่า
เขาเล่าว่า ถึงเขาจะเป็นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ ก็ยากที่จะปฏิเสธ
แต่ต้องจ่ายแพงหน่อย (เหมือนบางประเทศเลย) โรงเรียนดีใคร ๆ
ก็อยากให้ลูกตัวเอง(ที่มีเพียงคนเดียว) ไปเรียนแม่จะต้องจ่ายแพงกว่า
โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองหลวงแบบปักกิ่ง
โอกาสทางการศึกษาที่จะได้เขาศึกษาในสถาบันที่สูงขึ้นไป เช่น
มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ย่อมมีมากกว่าเด็กที่เรียนในโรงเรียนชนบท
นี่ก็คล้ายบางประเทศเหมือนกัน

ต้นไม้ ใบหญ้าที่หน้าเสาธงมา เดินเฉียดเข้าไปใกล้ไม่ได้
เพราะมันกรอบจากความหนาวเย็น บางแห่งมีน้ำแข็งเกาะ(เดิมคงเป็นน้ำขัง)
ธงเสาเตี้ยๆที่ไม่มีโอกาสมาเติบโตที่นี่

ไกด์ที่ชื่ออาหยาง บอกว่าที่ปักกิ่งจะนิยมส่งลูกมาเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้าน
มีรถรับส่งแสนสบาย ก็ไม่รู้ว่าเขาโมหรือเปล่า
เพราะเราไม่มีโอกาสอยู่รอจนเด็กกลับบ้าน

แต่สิ่งที่เราสังเกตจากการบอกเล่า ก็คือ ความมุ่งมั่นของคนจีนที่จะเอาชนะ
หรือทำในสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า หรือสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เนื่องในโอกาสวันสำคัญ เช่น
การก่อสร้างตึก CCTV การก่อสร้างสนามบิน Capital Airport
เพื่อรองรับการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การก่อสร้างสนามกีฬารังนก (Bird Net)

ดีกหมีเซียะ (ดีกรุปหัวมังกร) หรือแม่แต่การสร้างสิ่งมหัศจรรย์ของโลก

ช่วงบ่ายคณะเราได้ไปเยี่ยมชมชมจัตุรัสเทียนอันเหมิน และพระราชวังกู้กง หรือพระราชวังต้องห้าม ไม่รู้ว่าไกลแกลงเราหรือเปล่าที่พาเราเดินตั้ง ๔.๕ กิโลเมตร จากหน้าอาคารรัฐสภาจัตุรัสเทียนอันเหมิน จนถึงหลังพระราชวัง ๗

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีโอกาสไปศึกษาดูงานในมหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยในฝันของเด็กจีนทุกคน ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จมาศึกษาต่อที่นี่ เมื่อหลายปีก่อน ช่วงที่ คณะเราไปกำลังก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติแด่พระองค์ท่านยังไม่แล้วเสร็จ เพราะพระองค์ ทรงนำร่องในการเปิดความสัมพันธ์ทางการศึกษากับสถาบันที่นี่ แนวคิดของมหาวิทยาลัยคือ “คนที่มาเรียนเป็นการเพิ่มความสามารถของตนเอง” การเรียนการสอนไม่แยกว่าจะจบสาขามาจากสายวิทยาศาสตร์ สายศิลป์ สามารถเลือกเรียนสาขาวิชาที่ตนเองสนใจได้ทั้งนั้น การใช้ชีวิตในการเรียนจะเน้นการพึ่งตนเองทางการเรียน ซึ่งผู้นำของจีนส่วนใหญ่จบจากที่นี่

พาหนะที่ใช้เป็นจักรยาน ไม่มีร่องรอยของรถจักรยานยนต์ที่คนไทยคุ้นเคยหนว่าเป็นเทพเจ้าแห่งความเร็ว ให้เห็นแม่แต่คันเดียว แล่นนักศึกษากัน ก็เรียนจบไปเป็นบุคลากรพัฒนาชาติของเขาได้โดยไม่อายใครด้วย

ก่อนหน้าในช่วงเช้าของวันที่ ๒๔ ธันวาคม อากาศวันนี้ก็ติดลบ ๒-๕ องศา แต่บนรถศูนย์ องศาเซลเซียส ไกด์นำเราไปชมรีสอร์ท หรือพระราชวังฤดูร้อนของพระนางซูสีไทเฮา ที่นับว่าเป็นมรดกโลกอีกแห่งของปักกิ่ง ซึ่งมีพื้นที่กว่า ๓,๙๐๐ ไร่ เป็นอุทยานที่ใหญ่ที่สุดของปักกิ่ง ๔ ใน ๕ เป็นพื้นที่ของทะเลสาบเทียนสิน (จำลอง) ขณะที่พื้นดินกว่า ๘๐ % เป็นภูเขาที่สร้างด้วยฝีมือมนุษย์ จากการนำดินที่ขุดเป็นทะเลสาบมาสร้างไว้เมื่อกว่า ๒๐๐ ปีผ่านมา โดยจักรพรรดิเจียนหลง ต่อมาเมื่อเกิดสงครามฝิ่นกับอังกฤษ อุทยานแห่งนี้ จึงถูกเผา และพระนางซูสีไทเฮา จึงนำเงินที่ควรจะสร้างกองทัพเรือ มาสร้างเป็นพระราชวังฤดูร้อนแทน ที่ต่อมาสถานที่แห่งนี้ได้กลายเป็นที่คุมขังกวางสูฮองเตกว่า ๑๐ ปี ที่พวกเราไปดูแล้วฮองเตน่าจะเป็นกำแพงหนึ่ออกมาได้ ถ้าใช้กำลังภายในสักหน่อย ซึ่งตำนานของพระนางซูสี ๗

ก็เป็นที่ทราบกันดีว่าเธอไม่ใช่คุณธรรมดาที่สามารถสร้างฮ่องเต้ได้หลายองค์ที่เติบ
ยว รวมทั้ง จักรพรรดิองค์สุดท้ายอันลือลั่นในหนังสือที่สร้างเมื่อหลายปีก่อน

ซากลับโรงแรมตอนเย็นรถติดมาก เพราะเป็นวันก่อนวันคริสมาสต์
เราก็นึกว่าบาประเพณีฝรั่งเฉพาะคนไทย
ที่ไหนได้คนจีนคลังวันคริสมาสต์กว่าเราเสียอีก

สิ่งหนึ่งที่คนไทยน่าจะจดจำและนำมาเป็นแบบอย่าง คือ
การที่เราไปชมสถานที่สำคัญ เช่น กำแพงเมืองจีน สุสาน ๑๓ กษัตริย์
หรือหอฟ้าเทียนถาน (หอบวงสร่วงสุวรรณของฮ่องเต้)
นอกจากเป็นสถานที่ที่ลวนแล้วแต่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้ผู้ไปชมเป็นอย่างยิ่ง
แล้ว การไม่ปล่อยให้เวลาที่ว่างเปล่าหลุดลอยไปเฉย ๆ
เขาต้องพาเราไปใช้เงินตามสถานที่ที่รัฐกำหนด เช่น ไปชมโรงงานทำหยก
ก่อนขึ้นไปชมกำแพงเมืองจีน ไปดูกรรมวิธีการผลิตผ้าไหมใหม่
การผลิตครีมไข่มุกน้ำจืด การผลิตบัวหิมะ โรงงานสมุนไพรรานชงชาแบบจีน
ที่ลวนแล้วแต่มีระบบการนำเสนอขอมูล ก่อนที่จะนำเสนอสินค้าแก่คณะเรา
ที่พวกเราต้องอิงในความสามารถของคนจีน การพูดไทยได้ สื่อสารกับเราได้
ทำให้คณะเราอดที่จะซื้อสินค้าของเขาไม่ได้
สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศทางตรงอีกด้วย
บ้านเราไม่รู้ว่ามึระบบการบริหารจัดการเหมือนเขาหรือเปล่า
พวกเราก็เพียงแต่โสกันเล่น ๆ เท่านั้นเอง ไม่ได้หวังจะให้ใครนำไปปรับปรุง
หรือแก้ไขหรอกนะ.